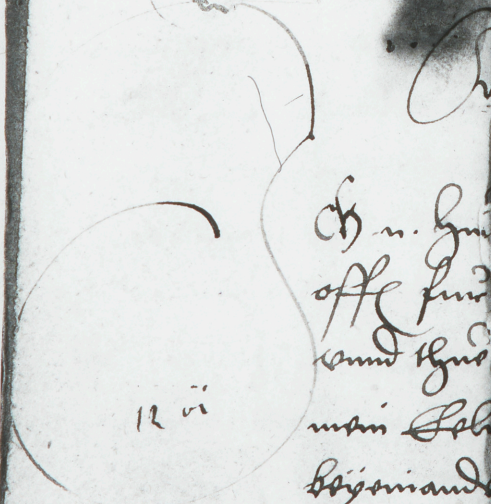

Yxi paras lasten tawara

MfCollijn R.112

Luigi

12 vi

*Ch. n. Gm
offe furd
vund thuo
man Sch
bajonande
fruntlofs*

Ce

HÖGRE ALLMÄNNÄ LÄROVERKET
I HÄRNÖSAND

Psal. XXXIV, 12. Tulcat tånne
Lapsset/cuulcat minua/Herr an
Vri vare
Lasten Tavara
on
I. A B C Kirja.
II. Katechismus.
III. Kosymyret.
IV. Nuutamit Ju-
maliset Kuedaret.

pelon mind kulle opettan.

Pf. XIX, 11. HERRAN KÄSTYT O-
vat kirkaat/ja walistawat Silmät.

Rom. I, 16. Ewangelstum on Ju-
malan Woima / ihcullengin usco-
waiselle Autuuderi.

Matth. XII, 3. Ellet te läänny
ja tule nijn cutn Lapsset / nijn et tule
Tatwantwaldacunda an.

Stockholmisa /

Prändätty Johann Billingsleisdä /

*Buonna 1691. Gymna
Sica Sevaliensis.*

A B c d e f f
g h i k l m n

o p q r s s t u v w
x y z / å ä ö i ü.

A b c d e f f g h i k l m n o
p q r s s t u v w x y z / å ä ö.

A B C D E F G H I K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.
17. 18. 19. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90.
100. 200. 300. 1000. 2000. 3000. &c.

I. (1) V. (5) X. (10) L. (50) C. (100)
D. (500) M. (1000.)

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI.
XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII.
XIX. XX. XXX. XL. L. LX. LXX. LXXX.
XC. C. CC. CCC. M. MM. MMM. &c.

Rucous.

I Sä meidän jo ca o let Tai-
wai sa. Pyhi tet ty ol con
sinun Ni mes. Låhestul-
con sinun Walda cundas.
Ol con sinun Tahtos / niijn
Maasa eutin Tai wa sa. An na
me ille tå nã pãi wã nã me idãn
jo ca pãi wãi nen Leipãm. Anna
me ille mei dãn syn diin an dert /
niijn eutin me an nam me mei dãn
Wel golistem. Å lå joh da ta mei-
tã Kiu sa u ren. Mut ta pãã stã
mei tã pahastia. Sillã et tã si-
nulle oã Wal da cum da / Woima
ja Eunna / ijan caic ki se sta niijn
hancacikisehen / Amin.

Usccon Lunnustos.

M Inã uscon Jumalan pää-
le / Isãn Caicikwaldian Tai-
wan ja Maan Luojan. Ja
minã uscon Jesuren Christuren
päälle / hänen atnoan Potcais mei-
dãn

A 2

dän HERRAM. Joca sikisi Pyhästä Hengestä / syndyi Neitsyestä Mariasta. Piinattin Pontius Pilaturin Wallan aican / Riistin päälle uaulittin / cuoletettin ja haudattin. Mas astui Helwettin / colmanden Päiwänä nousi ylös cuolluista. Astui ylös Tawaseen / istu Ihan Jumalan oikialla Kädelä / Sielä on tulewa duomiheman / eläwitä ja cuolluita. Minä uscon Pyhän Hengē päälle. Yhden pyhän Christillisen Seuracunnan / pyhäin Ihmisten yhteyden. Syndein andertsaamisen. Ruumin ylösnousemisen. Ja ijancatoksen Elämän / A.

Jumalan Kymmenen Käsky sanat.

Ei sinun ylä pitämän ikeraita Jumalotta / minun edesänt.

Ei sinun ylä turhan lausuman sinun HERRAS Jumalas nime sillä ei HERRA ylä händä rangatsemat / joca hänen Nimens turhan mainitse.

Mul.

Muista ettäs pyhität Lepopäiwän.

Cunniotta sinun Iäs ja Äittis / ettäs menestyisit ja olisit pitkäikäinen Maan päällä.

Ei sinun ylä tappaman.

Ei sinun ylä Huorin tekemän.

Ei sinun ylä warastaman.

Ei sinun ylä wäärä Todistusta sanoman sinun lähimmäistäs vastaan.

Ei sinun ylä pyyttämän sinun Lähimmäises Huonetta.

Ei sinun ylä himoiheman hänen Emändätäns / Palweliatäns / Paltapjicäns / eikä Carjäns / eli Juhtäns / taicka muuta kuin hänen omansa on.

Caict Käsky sanat suljetan n. Istin sanoin: Ei sinun ylä vacastaman sinun HERRAS Jumalas carkesta Sydämetäs / ja carkesta sinun Sielustas / ja carkesta sinun Mieltäs / ja carkesta sinun Waimiastas / ja sinun ylä vacastaman sinun lähimmäistäs uskuin ihes. Se luonollinen laki sano / caict mied te tahdotta että Inhimiset pitkä teille tekemän / niin myös te tehtät heillen. Pitkä

Sumalata ja pidi hänen Käskyns. Sillä sitä tu-
le caicken Ihmisten tepdä.

Kasten Sacramenti.

MEngät ulwos caicken Mail-
man ja saarnacat Evange-
liumi caickille Luoduille. Joca
usco ja castetan/ se tule autuaxi/
joca taas eij usco/ se cadotetan.
Minulle on annettu caicki Woima
Taitwasa ja Maasa/ mengät siis ja
opettacat, caickia Cansoja/ ja casta-
cat heitä/ Niineen Isän ja Pojan/
ja Pyhän Hengen. Ja opettacat
heitä pitämän caickia mitä minä
olen teillen käskennyt. Ja caho mi-
nä olen teidän cansan ja tykönän
jocapäiwä Mailman loppun asti.
Ellet jocu tule syndynxi Bedestä
ja Hengestä/ eij hän taida Taitwan
Waldacundaan sisälle tulla. Se
cuin on syndynyt Eihasta/ se on Ei-
ha/ ja se cuin on syndynyt Henge-
stä/ se on Hengi.

H. Er.

SErran Ehtolinen.

MEidän HERRA JESUS Chri-
stus sinä ydnä jona hän pe-
tettin/otti hän Leitwän/kiitti/
mursi/ ja annoi Opetuslastens ja sa-
noi: Ottacat ja syökät/ tämä on mi-
nun Ruumin/ joca teidän edestän
ulgos annetaan/ se tehkät te minun
muistoreni.

Samallamuoto Ehtolisen jäl-
ken/ otti hän myös Calckin/ kiitti/
annoi heille/ ja sanoi: Ottacat ja
juocaa tästä caicki/ tämä on sen u-
den Testamendin Calcki minun
Weresäni/ joca teidän ja mowen
tähden ulwoswuodatetan Syn-
dein anderi andamuri/ se tehkät/
nijn usein cuin te juotta/ minun
Muistoreni.

Ruoca Rugut.

Plickein Silmät wartioisewat sinun
päälles HERRA/ ja sinä annat heille
Ruan oikiilla aialla. Siinä awat sinun Kä-
tes/ ja rawiket jocaiken Hengen mielen mout-
teri sinun Hyväksisunaurellas. Cunnia

olcon Jfan ja Posan ja Pyhän Hengen.
Niinuin Augusta on ollut / ja nyt ia aina
ijancaickisesta niin ijancaickisehen / Amen.

Jsa meidän / 2c.

Rucoelcam.

Serra Jumala Tairvallinen Jsa suna
meitä ia näitä sinun Lahjojas / jotcas
meille Ruumin Ravinnori armollisesta
suonut olet. Ja anna sinun pyhä armos /
että me cohtulisesta / ja ilmam sinun Mies
ricoretä niistä nautikisim ja tygöm ottaisim /
Sinun Poicas JEsuren Christuren mei
dän HExramcautta / Amen.

Riitos Ruan jälken.

Jtäkän HExra / sillä että hän on an
dias / ja hänen Lauviudensa ulottupi
ijancaickisest / joca Ruan andapi jocaikgen
Hengen joca Eläinden heidän ravinnonsa
andapi / ja Corpin poillen jotca hända au
rens huutarvat / Cunnia olcon Jfan ja Po
jan / ja Pyhän Hengen / 2c.

Jsa meidän / 2c.

Rucoelcam.

Minä kiitän sinua raacas Tairvallinen
Jsa / JEsuren Christuren meidän
HErramcautta / caickein sinun hywänteois
edestä

edestä / iotca me nyt sinun Lauviudestas nau
tinnet vlemma / ia rucoitem sinun pyhä Ar
mos / että niinuin Ruumis ombi Ravin
nonsa saanut / mahdais myds niin Sielu
sinun pyhän Sanais cansa aina wirvotet
turi tulla / saman sinun / 2c.

Namu Rucouret.

Sinun pyhän Nimes sinä ristit
naulittu Herra JEsu Christe
minä nyt nousen / sinä joca minun
callilla Werelläs lumastit / sinä mi
nua tänäpän ja joca hetki hallike /
auta / warjele / suna ja anna hywä
onni ja Jumalinen meno minun a
sioisani ja töisäni / että minun elä
mält ja aiwoturent / sinun Riitore
res ja cunnares tullis / wahwoista mi
nua myds caickin hywin töihin tä
näpän ja jocabätwä / ja tämän on
nettoman Elämän peräsi / johdata
minua ijancaickiseen Elämän / A.

Minä kiitän sinua / minun Tai
vallinen Jfan JEsuren Chri
sturen sinun raakan Poicas caut

A v

10/

ta/ ettäs tänä Yönä minun caike-
sta waarasta ja wahingosta war-
jellut olet. Ja rucoilen sinua / ettäs
myös Tänäpäiwän warjelisti mi-
nua caikesta Synnistä ja pakude-
sta / että sekä minun elämän/ sekä
caicki minun työni mahdais sinul-
le kestata / sillä minä annan itse-
ni/ Sielun ja Ruumin ja caicki tyy-
ni cuin minulla ombi / sinun hal-
dus ja huomias / sinun pyhät En-
gelis olcon minun cansani / ja ä-
län cubungan minusta luopuco /
ettei se paha wihamies Berkele
minusta mitäkän woittaisi/ Amen.

3to Rucouret.

Minä kiitän sinua / minun Tai-
wallinen Isän Jesuren Chris-
turen sinun rackan Poicas cautta/
ettäs minun Tänäpäiwänä ar-
molisesta warjellut olet. Ja ru-
coillen sinua / ettäs minul andert
annaisit caicki minun Synnti / jo-
illa minä Tänäpäiwän sinun mie-
les

les rickonut olen/ ja ettäs myös tä-
nä Yönä minua armollisesta war-
jella ja minusta murhen pitä tah-
doisit. Sillä minä annan itteni Ruu-
min ja Sielun / ja caicki cuin mi-
nulla ombi sinun huomias ja käsis-
Sinun Pyhät Engelis olcon mi-
nän cansani ja älkän cubungan mi-
nusta luopuco / ettei se paha wiha-
mies minusta mitäkän woittaisi/ A.

Mitwo Herras Tairwallinen Isä
meidän ylisem? ja warjele meitä sildä
cawalalda kiusajalda/ joca aina ymbäri käy-
pi/ ekein ketä hän saisi ylisniellä/ anna meis-
te Armojas / että me wahwalla uscolla mie-
hullisesti händä waстан seissoim / ja tänä
Yönä sinun pyhän warjelures alla murhe-
toinna lewäsimme / Sinun rackan Poicas
Jesuren Christuren meidän HERRAN
cautta / Amen.

Yri wähä Lasten Rucous.

Herra Jumala tairwallinen Isä/ me ru-
coilem sinua/ sinun rackan Poicas Je-
suren Christuren tähden / laima meille pyhä
Armos/ että me oisiasa Uscoisa / hywisä Ta-
woisaja opisa päiwä päiwäidä yliscaasoi-

siunne ia siisännysimme. Ja että sinä meitä/
meidän Wanhembam ia Esirwaldam tänäs
päivän caikesta Synnistä / Wahingosta ia
caikesta pahudesta / armolifesta warjella ia
suoiella tahdoisit /

Rauhan edestä.

Sillo meille Raubaa HERra uyt / ja eilinaica-
nam anea / Eip Wraan pädi löytä ketän muut
Cuin Riibat asetta taira / Paiksi sinua yhtä.
Anna HERra Raubaa caikille Waacunnille /
Dain ja terweys cullengin Säädpille.

Rucoelcam.

HERRa Jumala / joida pyhät halut / ois
fiat neuwot / ja wanhurscat työt ulwoos
tulewat / anna sinun Walweliolles se Rauha /
jota mailma ei anda taida / että meidän Sy-
dämeim sinü Käskys ala ainetut olisit / ja caics
ei roihamrestä neuwot särje / että meidän elä-
män sinü warjelwres alla terwosa olisit / JE-
suren Christuren meidän HERram cautta /

HERRa hywästi siunatcon ia warjelcon
meitä / HERra walistacon castwons meia
dän päällem / ja oleoon meille armollinen /
HERra käändäköön castwons meidän puo-
leem / ia andacoon meille ijatecaikisen rgua-
han. Nimehen Isän / ia Pojan
ia Pyhän Hengen /
Amen.

L. C. G.

II. Catechismus.

Ensimmäinen Pääcappale.

Jumalan kymmenen Käsky
Sanat.

Cuinga nuoren Cansan pitä nä-
mät oppiman yrkert aifest.

Ensimmäinen Käsky.

Eij sinun pidä pitämän wierasta
Jumalita minun edesäni. Eij
sinun pidä tekemän sinulles curwa /
että jongun muoto / cuin ylhäilä
Latwas owat / eli nijden jotca al-
halla owat maan päällä / eikä nij-
den jotca wesis maan alla owat.
Ei sinun pidä cumartaman niitä /
että myös palwseleman niitä:

— Mitä se on ? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata yllisen caikia cappaleita / ia hä-
nen ainoan päällens uscoman ja turwama.

Toinen Käsky.

Eij sinun pidä turhan lausu-
man sinun HERRAS Jumaläs
Nime. Sillä eij HERRa pidä
handa

händä rangaisemata / joca hänen
Nimens turhan mainise.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin etten me hänen Nimens
cautta kiroile / wäärin wanno/ engä myds
sen cautta noudu / walhettele eli fetän petä:
mutta että me caikis meidän hädisäm ja
tuskisam sitä aurem huudam / rucoilem / kii
täm ja ylistäm.

Colmas Käsky.

Muista että pyhittät Lepopäiwän.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin etten me Saarna ja Juma
lan Sana ylöncago: mutta pidämme sen py
hänä / mielelläm sitä cuulemme ja opimme.

Neljäs Käsky.

Cunniotta sinun Isäs ja Witts/
että menestysit ja olisit pitkäijäl
linen Maan päällä.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin etten me meidän Wanhem
bitam / Eswaldam ja Isändiam ylöncago/
engä wihoita: mutta pidämme heitä cunni
as / palwolem heitä / olemme heille cuuliai

set

set / racastam heitä / ja pidämme heitä mei
dän Silmäin edes.

Wides Käsky.

Eij sinun pidä tappaman.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin etten me meidän lähimäi
stäm / Ruumin ja Hengen puolesta wahin
goise / engä mitään wäärystä händä wastan
tee: mutta että me händä autamme / hol
homme ja hengen waaras warjelem.

Cuudes Käsky.

Eij sinun pidä Huorin tekemän.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin että me olemme puhtat ja
cunnialiset ajaturis / puheisa ja töisa / ja että
ihcekun hänen Arosopuolisatans racasta ja
cunniasa pitä.

Seikemäs Käsky.

Eij sinun pidä warastaman.

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata / niin etten me meidän lähimäi
sem Raha / ja Calua pois ota / eli jollaculla
Wäärivedellä ja Petorella meidän tygöm
käytä: mutta että me autamme ja holhom
me

me händä/ niin että hänen Caluns ia Ela-
tuxens tulis enätyni ja warjelluri.

Cahderas Käsky.

**Ei sinun pidä waarä todistosta
fanoman sinun lähimäistäs wastä.**

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ia racastaman
Jumalata / niin etten me meidän lähim-
mäisem päälle walhettele/ engä petä ia pa-
nettele händä/ eli saata paha sanomata hä-
nen päällens: mutta että me wastaan hä-
nen edestäns/ hywin hänestä puhum ia caie-
fi Usiat parha n päin käännäm.

Yhderas Käsky.

**Ei sinun pidä pyytämän sinun
Lähimäises Huonetta.**

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ia racastaman
Jumalata/ niin etten me meidän lähim-
mäisem perindö/ eli omaisutta/ taicka Huo-
netta pyydä/ engä songun muotoisen oikeu-
den ia Lain warjon alla ikellem omista/ mut-
ta meidän pitä auttaman händä/ että hän
sais omansa pitä ia nautita.

Kymmenes Käsky.

**Ei sinun pidä himoitseman hä-
nen Emändatäns/ Balwellatäns/
Pal-**

**Walcapijcans/ eikka Carjaans/ eli
Juhtaans/ taicka muuta cuin hä-
nen omansa on.**

Mitä se on? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ia racastaman
Jumalata/ niin etten me wedä/ engä hau-
cuttele meidän lähimäiseldäm hänen E-
mändatäns eli Walcolistans/ mutta parem-
min autam/ että he mahtawat olla alal-
lois/ ia tehdä mitä he owat welcapää.

Mitä Jumala caisik: nä: ä Käskysiä sano?

Wastaus. Näin sano hän:

Minä olen **HERA** sinun Ju-
malas/ nri wälewä ja kiiwas co-
staja/ joca ekistelen Isän pahat
tegot Lasten päälle / colmaudeen
ja neljännen Boltween/ joca minua
wihawat. Ja teen Lauptiuden
monelle tuhannelle/ joca minua
racastawat / ja minun Käskyni
pitäwät.

Mitä se on? Wastaus.

Jumala uhea rangaista caickia niistä/
joca nämät Käskyt rickowat ia piikenkäy-
wät/ sentähden pitä meidän hänen Wihaans
pelkämän/ niin etten me häne Käskyjäns
wastaan

waasaan riko: mutta hänen Armons ja
caickia hywää/ lupa hän niille caickille jot-
ca hänen Käskyns pitäwät/ sentähden pitä
meidän händä racastaman/ ia mielelläm
hänen Käskyns jälkeen tekemän.

II. Ufcon Tunnustus.

Cwinga nuoren Causan pitä tä-
män oppiman yrikertaisest.

Ensimmäinen Ufcon Cappale.

Luomifest.

Minä ufcon Jumalan päälle/
Jsan Caickiwaldian Taitwaan ja
Maan Luojan.

Mitä se on? *Wastaus.*

Minä ufcon että Jumala on minun yn-
nä caickein muiden luotuin causa luonut/
andanut minulle Ruumin ja Sielun/ Sil-
mät/Corroat ia caicki muut Jäfenet/Siedon
Toimen ia Ymmärryksen/ ia nämät caicki
wiellä nyt woinas pitä. Andä myds mi-
nulle rumsast jocapärwä Rawison ia Wer-
hon/ Codon ia Huonet/ Waimon ia Lapses/
Wellon/ Carjan ia caickia myds muita mi-
tä minä Ruumin rawinnori tarwihen.
Wiellä sitte/ suojele ia warjele minua/caicki
myds Wahingot ia Pahudet minun pääl-
däni estä ia torju. Ja caicki nämät teke hän
paigi

paigi minun ansiotani omassa sulasta Ar-
mostans ia Jfällifestäns hywoydestäns: joi-
den caickein edestä minun tule händä kijtätä/
ylistä ia cunnioitta/ händä euulla ia palvel-
la: Se on totinen tosi.

Toinen Ufcon Cappale.

Luomifest.

Ja JEsuren Christuren pääl-
le hänen ajtoan Poicans meidän
HEKram. 10.

Mitä se on? *Wastaus.*

Minä ufcon/ että JEsus Christus on
totinen Jumala/ Jfästä ennen ijancaicki-
sutta syndynyt/ ia myds totinen Jhminen
neigestä Mariasta syndynyt/ on minun
HEKran/ joca minun cadotetun ia duo-
mitun Jhmißen lunasti/caickista Synneistä/
Cuolemasta ia Perkelen wallan alda wa-
pahti ia päästi/ eij Cullall eikä Hopiall/wut-
ta hänen pyhällä ia callilla Werelläns/ ia
wiattomalla Pijnallans ja Cuolemallans:
että minä hänen omansa olisin/ ia hänen
allans eläisin/ ia händä ijancaickises Wan-
hurscaudes/ Wiattomudes/ ia Autundesä
palvelisin/ nijncuin hän on Cuolluista ylös
nosnut/ elää ia halliige ijancaickifestä. Se
on totinen tosi.

Cola

Colmas / Ufcon Cappale.

Pyhittämisestä

Minä ufcon B. Hengen päälle / 2c.

Mitä se on? **Wastaus.**

Minä ufcon ia tunnustan / etten minä omalla Ymmärrykselläni ja omalla minun Wäelläni / taida JEsuxen Christuren minun Herranipäälle ufco / eli hänen tygönsä kulla / mutta se Pyhä Hengi on minun siihen Ewangeliumin kautta cukuunut / hänen Lahjoillans ylöswalistanut / oikias Ufco ylöspitänyt / pyhittänyt ja wahwistanut / niincuin hän coco Christicunnan Maailmas tygönsä cuku / cocoo ylöswalaise / pyhittäjä JEsuxen Christuren tygö wetä / ia oikias Ufco ylöspitä josa Seuracunnas hän minun ia caicein muiden ufcowalisten Synnitit jocapääwä armolisesta anderi anda / ia sitte mijimeisnä Päiwänä hän minun ja caice muut Ihmiset cuolluista yläsherättä / ja niijn mi nulle ia caiceille muille Christin ufcowalisille sen ijancäicikisen Elämän anda. Se on totinen tosi.

III. Isä meidän Rucous.

Cuinga nuoren Cansan pitä tämän oppiman ystertäisest.

Isä meidän joca olet **Taiwasa.**

Witā

Witā se on? **Wastaus.**

Tällä Esipuhella tahto Jumala meitä euua ja wetä wahwast ufcomaan / että hän on meidän oikia Isäm / ia me hänen rackat Lapfens / että me sitä rohkiannmast wahroan turwan cansa händä rucoilisim / niincuin me näem Lapset wanhimildans tarpeitans arowan. Ja sulsetan täsä Seikemään Capaleen eli Rucoureen.

Ensimmäinen Rucous.

Pyhitetty olcoon sinun Nimes.

Witā se on? **Wastaus:**

Jumalan Nimi on kyllä ikeistans pyhä / mutta me rucoilemma täsä Rucoures / että se myös meidängin tykönam tulis pyhitetyr.

Cuinga ia cosa se tapahu? **Wastaus.**

Cofca Jumalan sana selkiäst ja puthast opetetaan / ia me sen jälkeen / niincuin Jumalan Lasten tule / Jumalifest elämme: siihen meitä auta O Tairwallinen Isä. Mutta joca toisin opetta ja elä / cuin Jumalan sana neuwo / hän häwäise meidän seasam Jumalan Nimen. Siitä wariele meitä / O Tairwallinen Isä.

Toinen Rucous

Lähestulcon sinun Waldacundas.

Witā se on? **Wastaus.**

Jumalan Waldacunda lähesty kyllä ikeistans

Witā

stans ilman meidän Rucoustam / mutta me rucoilemma tätä Rucoures / että se myös meidängin tygöm tulis.

Eunna ja cosca se tapattu? Wasaus.

Cosca meidän Tairvallinen. Isän anda meille Pyhän Hengens että me hänen Armons cautta uscomme hänen sanans / niin että me tätä Mailmas pyhästi ja Jumalifestii / ja sitte Tairwanwaldacunnas ijancie iifestii eläisimme.

Colmas Rucous.

Olcon sinun Tahtos niin Maasa cun Tairwaia.

Mitä se on? Wasaus.

Jumalan hywä ja armollinen Tahto kyllä tupattu / ilman meidän Rucoustam / mutta me rucoilem tätä Rucoures / että se myös meidän seasam tapahduis.

Eunna ja cosca se tapattu? Wasaus.

Cosca Jumala että meidän libalisen Tahotom / ja caieki pahat neuvot / ja Perkeleen aiwoituret särke ja tyhiäri tekee jotca eij salaki että me Jumalan Nimee pyhitäisim / ja että hänen Waldacundans meidän tygöm tulis. Sitäläkin cosca hän kinnittä ja roahwista meitä hänen pyhän Sanaans ja dikiaan Useon loppuun asti. Tällä muoto hänen hywä ja armolline Tahtons tapattu.

Neljäs

Neljäs Rucous.

Anna meille Tänäpäiwänä meidän jocapäiwäinen Leipäm.

Mitä se on? Wasaus:

Jumala tosin pahoillengin Jhmisille anda jocapäiwäisen Leipän / ilman meidän Rucoustam: mutta me rucoilemma / että hän annais meidän ymmärtä että se Leipä / jolla me ravitaan / on häneldä annettu: ja että me kistoxen cansa sitä waflan ottaisim: me ja nautisissimme.

Mitä jocapäiwäinen Leipä on? Wasaus.

Jocapäiwäinen Leipä on (sano V. Luth.) caieki mitä Ruumin Karwianori ja tarpeeri tule / cun on Rūoca / Juoma / Waattet / Kengät / Coto ja Cartano / Peibo / Carja / Kaha ja Sawara / hywä Puolisa / cuuliaiset Lappet / uscollinen Perhehursecas ja sorwelias Esivalda / hywä hallituxen Meno / tarpelinen Jima Kaaha / Terweys / hymät Sawat / cunnialliset Menot / uscolliset Ystävät / hywät Kylänniehet / ja muita sencadaisita.

Viides Rucous.

Anna meille meidän Syndin anderi / niincun me annamme meidän Belgolistem.

Mitä se on? Wasaus

Me

Me ruoilemma täsä Rucouresa / ettei
meidän Tairallinen Jsäm cagois meidän
Syndeim päin / ja niiden tähden hylkäis
meidän Rucoustam. Sillä emme ole mah-
dolliset sitä saaman kuin me ruoilem engä
myös ole sitä ansainnet. Mutta että hän
caicit meille Amostans andais / sillä me
Syndiä teemme jocabaimä ia emme muus-
ta ansaitse kuin Rangastusta : Nijn me
myös sitä vastaan / tahdom Sydämestäm
anderi anda / ia teh dä niille hywä / jotca mei-
tä vastaan rickorwat.

Cuudes Rucous.

Älä johdata meitä Riisaureen.

Mitä se on? Wastaus.

Ei Jumala ketään Riisua / mutta me
ruoilemma täsä Rucouresa että Jumala
tahdois warjella meitä / ettei Perkele / Ma-
ilma ja meidän oma Piham / meitä roiettelis
ja saattais meitä Epäuscose / Epäillyriin / ja
muihin suurihin Syndein; ja jos me sen
cansa Riisataan / että me wiimein mahdais-
sim plise woitta / ja päälle päästä.

Seikemäs Rucous.

Mutta päästä meitä pahasta

Mitä se on? Wastaus.

Me ruoilem täsä Rucoures / nijncuin
yhdes Summas / että meidän racas Tai-

swallinen Jsäm wapahdais meitä caifista
pahoista / sekä Ruumin / Sielun / Sawaran
ja Cunnian puolesta. Ja että hän wiimein
cosea Cuoieman hetki lähesty / annais meil-
le autuaan Elämän / hywän lopun / ja meitä
hänen sulasta hywdestän / tästä surkeude-
sta / tygänsä Tairwasen ottais.

A M E N.

Mitä se on? Wastaus.

Minun pitä oleman wissi sen päälle että
meidän Rucourem on meidän Tairalli-
selle Jsällem otolliset ja hänelä cuuldu :
Sillä hän on itse käskeny meitä ruoile-
man / ja luvannut / että hän tahto meitä
cuulla. Amen / Amen / se on / totisesti / totisesti /
nämät pitä näin tapahtuman.

IV. Easten Sacramenti.

Cuinga nuoren Cansan pitä täs
män oppiman / ja yrickertaisesti ymmär-
tämän.

I.

Mitä se on? Wastaus.

Caste eii ole ainoastans paljas West /
mutta on West Jumalan Käskyn suljettu
ja häneä sanans cansa yhdistetty.

Cuteasta ne Jumalan sanat owa? Wastaus.

Meidän HENRA JESUS CHRISTUS sano

B

P. Mut

P. Mattheuren tykönä wiimeises lugus:
Mingät ulgos caickeen Mattman
ja opettacat caickia Cansoja/ ja ca-
stacaat heitä Nimeen Isän/ ja Bo-
jaan/ ja Pyhän Hengen.

II.

Witä hywä Caste matcan saatta? Wastaus.
Caste saatta (sano P. Lutherus) Syndein
anderi Saamisen/ wapahta Caolemasta ja
Perkelest/ ja anda hancalcikisen Elämän
caikille nijlle/ jotea Jumalan Sanan ia hä-
neen Lupauksen uscotwat.

En:asta se Jumalan sana ja Lupaus on?
Wastaus.

Meidän Herran Jesus Christus sano
P. Mar. tykönä/ wiimeises lugus:
Joca usco ja castetan/ se tule autua-
ri: mutta joca eij usko se cadotetaan.

III.

Euinga West taita niin suuret työt matcaan
saatta? Wastaus.

Wesi tosin (sano P. Luth. eij sitä ike-
fiäns tege/ mutta Jumalan Sana/ joca wes-
den canka ja tykönä on/ ja usco/ joca sanan
wedesä wastan otta/ usco ja sen päälle hä-
nenjä luotta. Sillä Wesi ilman Jumalan
Sanata eij ole: muu cuin Wesi/ ja eij Caste.

Mutta

Mutta cosa sana tule yhdistetyri weden
canka/ niin on se Caste/ se on armon ja Ela-
män Wesi/ ja uuden syndymisen peso Pyhä-
sä Hengesä/ niincuin P. Pawali sano Titurē
tygö. 3. Lugus. Hän wapahti meitä/ sen
uuden Syndymisen Beson ia Py-
hän Hengen udistoren cautta/ jon-
ga hän meidyn päällem runsasti
ulwos wuodattanut on/ meidän
Lunastajan Jesuren Christuren
cautta; Senpäälle että me hänen
Armons cautta Wanhurscart tu-
lissim/ perilliseri hancalcikiseen Ela-
mään Toiwon jälkeen. Se on to-
tinen tosi.

Witä Caste merkke? Wastaus.

Se merkke (sano P. Lutherus) että se
wanha Adam/ joca meisi vielä on/ soica
pääwäisen eatumuren ja parannoren cau-
ta/ Syndein ja caickein pahain Hiwoin
canka/ pitä upotettaman ja cuoletettaman.
Ja jäl lens joca päiwä plösnouseman uderi
Jhmiseri/ joca Pyhydes/ Wanhurscaudes
ja Puhtaudes/ hancalcikisesta elämän pitä
Jumalan des.

Cusa se on kirjottettu? Wastaus.

B 2

P. Paw

P. Parwali sano Romarein ty-
gö/ 6. Lugas: Että me olem Chri-
sturen cansa haudatut Easten caut-
ta Euolemaan. Että niincuin
Christus on ylös herätetty Euollut-
sta Isän/ Eunnian cautta. Niin
pitä myös meidän uudesta Elämä-
stä waeldaman.

V. Kippi eli Synnin päästö.

Uingua nuoren Cansan pitä sen op-
piman oikein ymmärtämän.

Mitä Kippi eli Synnin päästö on? Wastaus.

Kippi on/ cosca Jumala itse e-
li hänen Sanans Palwelua/ hä-
nen Käskyn jälkeen andaa niille
Synnit anderi/ jotca tunnusta-
wat ja caturwat heidän Syn-
däns/ ja Syndein anderi saamisen
uscowat.

Uingua monda cappaletta Kipsisä on? Cavi.

Ensimmäinen että me tunnustam mei-
dän Sndim. Toinen että me anomma
Kippi Isästä Synnin päästö/ niincuin
itse

itse Jumalasta / ja en mitän siitä epäile/
mutta wahwast uscom/ että Synnit owat
sen cautta Jumalan edes Tairvais meille
anderi annetut.

Entä Synit meidän pitä Kippi Isän edes
tunnustaman? Wastaus.

Jumalan edes pitä meidän tunnusta-
man ikem caickijn Synidihin wicappäari/
waicka en me niistä tiedä / ymmärrä ja
muista niincuin me temme Isä meidän
Kucoures. Mutta Kippi Isän edes pitä
meidän nimittämän ainoastans ne Syn-
nit/ cuin me tiedämme ja tunneimme mei-
dän - Sydämmesän.

Entäcä ne owat? Wastaus.

Eako sinun Säätyö/ Jumalan Kormi-
menen Käskyn jälkeen/ jos sinä olet Isä/ Al-
ti/ taicka Palwelua/ ic. Jos sinä olet ollut
cowacowainen/ uscomatoin/ laisca/wihai-
nen/ rietas Toisa ja Puheisa ic. Jos sinä
olet muiden mielen rickonut puheilka taicka
töillä/ warastanut/ walhetellut/ tehnyt jota-
kin wahingota ja toisen oman turmellut.

Pane siis minun eteen yri lyhykäinen.

Kippin muoto?

Näin pitä sinun Kippi Isäs edes sanoman
ja tunnustaman.

Kacas Herrq / minä rucoilen teitä euit
leman minun Rippiäni / ia päästämän mi
nuu Jumalan puolest minun Synneistäni.
Jos sinä olet Pa:ca. Drenqi eli Pijsa / niin sano :

MInä waimainen Synndinen / tuntuu
Stan iseni Jumalan edes twicapääri
caickijn Synneihin / erinomaisest
tunnustan minä teidän edesän minuni Val
colliseri / &c. Mutta (sen pahempi) en minä
ole patwellut Jfändääni uscollifest / sillä en
minä ole monesa asiasa tehnyt niij:uin Per
henhädioilda minun käsketty on. Minä
olen wihoitannut heidän / ja saattanut toru
maan ja kiroilemaan / minä olen ollut laisca
ja tehnyt monda Wahingota. Minä olen
ollut rietas Puheisa ja töisä / riidellyt ja
torunut wertaissemi cansa / &c. Näitä caic
kia minä cadun / ja rucoilen Armoo / mi
nä tahdon mielellän minuaani parata.

Pa:ca: u wainin sanoosen nä:n :

Erinomaisest tunnustan minä teidän edes
sän / etten minä ole uscollifest / minun Laps
iani ja perhettäni castwattanut / engä ole to
tuttanut Jumalata tunnioittamaan. Mi
nä olen kiroillut / ollut myös pahari esimer
kxi sekä puheilla että töillä / minä olen mi
nunläsnä asunillen paljo wahingota teh
nyt /

nyt / callist ia petollisest myymyt. Ja mitä hän
enä löytä Jumalan Käskysä ia Säätyjä
waстан tehneens.

Jos eij jocu taas löyhdä isjäns tainca
daissa taicka suurembita Syndiä tehneri / niij
älkän niijstä enämbi lucuazitäs / tehdä
rens pidembätä Syndein Tunnustusta /
waan sanocan yhden eli cari cuin hän tietä :

Näin : Erinomattain tunnustan minä
teidän edesän / että minä kerran kiroilin /
Jtem: kerran puhuin rietaita puheita / kerran
sitä N. eli sitä N. tein Ja andacaa silläns
olla. Jos eij hän taas yhtään nimittä tiedä /
cuin mahdotoin olla taita / niijn älkään myös
erinomattain jotacuta sanocoo / waan otta
caan Syndein anderi saamisen sijinä yhä
teises Ripin tarwas cuin hän Jumalalle
tele hänen Rippi Jfäns edes.

Sano edespäin.

MInä waimainen synndinen Jh
minen / joca synnis sekä syn
nyt että syndonyt olen / ja wiela
sittengta / caickena minun elinatca
nani syndistä elämäta pitänyt o
len / tunnustan caickesta Sydäme
stäni / sinun edesäs / O caickiwat
34 dias

dias ijancalcikinen Jumala/ minun
racas Taitwallinen Jsän/ etten
minä ole sinua racastanut ylliken
caickia Cappaleita/ engä minun lä-
htimäistäni niincuin itseäni. Mi-
nä olen / sen pahembi / monella
muoto rickonut sinua/ ja sinun py-
hiä Kästy sanoias wastan/ sekä aja-
torilla/ sanoilla ja töillä. Ja tie-
dän iheni sentähden ansainnen Hel-
wettin ja ijancalcikisen cadoturen/
jos sinun pidäis minua niijn duo-
mitseman/ cuin sinun cowa oikeu-
des waati/ ja minun syndini an-
sainneet owat. Mutta sinä racas
Taitwallinen Jsä olet luvannut/
ettäs tahdot Armon ja Lampiuden
tehdä/ caickein waiwaisten syndi-
sten cansa/ jotca heittäns parata
tahtowat/ ja wahwan uscon can-
sa sinun käsutömättömän Lampi-
des tygö pakenerwat/ nijsse tah-
dot sinä armollinen olla/ ehkä cuin-
ga he sinua wastan rickoneet owat/
ja

ja ett itänäns enä heidän Syndi-
äns soima. Siehen minä wai-
wainen syndinen myös itseent luo-
tan/ ja rucollen turwallisesti/ että si-
nä sen sinun lupaures jälkeän/ olt-
sit minulle armollinen ja laupias
ja caicki minun syndini anderi an-
naisit/ sinun pyhän Nimes kirjore-
ri ja cunntari/ Amen.

Laupias Jumala ja Taitwalli-
nen Jsä/ jonga laupiuudella eij
yhän loppua ole/ sinä joca olet kär-
siwäinen/ pitkämielinen/ ja caicki
pahat Tegot/ Ricoret ja Syn-
nit suurest Armost anderi annat.
Me olemma/ sen pahembi/ teh-
neet Syndiä meidän Jsäim cansa/
me olemma wäärin tehneet/ ja olleet
Jumalattomat ja sinun Mielese ric-
koneet. Sinulle ainoalle olem-
me Syndiä tehneet/ ja sinun ede-
säns pahoin tehneet: mutta älä mi-
stele meidän endisiä pahoja teko-
ja

jam / sillä me olemma sangen w-
belhäiseri joutumet. Auta meitä
Jumala meidän Wapahtajam / si-
nun Nimes Cunnian tähden / wa-
pahda meitä ja anna meille caicki
meidän Syndin anderi / ja anna
meille sinun Pyhän Henges Ar-
mo / parata meidän syndistä Elä-
mätän / Sinun Potcas Jesuren
Christuren meidän Herran caut-
ta / AMEN.

Tähän Kippi Jää sanocan.

Jumala olcon sinulle armollinen / wah-
wistacon sinun Uscos / ja andacon sinulle
caicki Syndis anderi.

Ja sanocan wiclä:

Uscocos että tämä minus anderi anda-
misen on Jumalan anderi Andaminan.
Wastaus.

Uscon hywä Herra.

Kippi Jää sanocan wiclä.

Nijnein sinä uscot niin sinulle
tapahdu / ja minä meidän Herran
Jesuren Christuren Kästyn jäl-
keen / annan caicki sinun Syndis
an-

anderi. Nimehen Jesuja Pojan /
ja Pyhän Hengen.

Ja sen minä teen ike Christuren oman
Kästyn jälken: Nijnein hän sano:

Minä annan sinulle Taiwan
Waldacunnan Awaimet / mi-
tä ikänäns sinä Maan päällä si-
dot / sen pitä oleman sidotun Tai-
wais. Ja mitä ikänäns sinä pää-
stät Maan päällä / sen pitä oleman
pästetyn Taiwanis. Otacat Py-
hä Hengi / joille te Synnit anderi
annatte / niille ne owat anderi au-
netut; ja joille te ne pidätte / niille
ne owat pidetyt. Matth. 16.

VI. Altarin Sacramenti.

Euinga nuoren Cansan pitä sen
oppiman / ja yrikertaisest ymmär-
tämän.

Mikä Altarin Sacramenti on? Wastaus.

Se on meidän Herran Jesuren Chri-
sturen totinen Ruumis ja Beri / Leitwän
ja Wänan alla / meille Christityille syöä
ja juoda ike Christurelda säättö ja asetettu
Eusa

Cusa se on kirjoitettu? *Wastaus.*
Niin kirjoittawat pyhät *Evangelistit:*
Mattheus/Marcus/Lucas ja P. Pawali.
Meidän Herran Jesus Christus
sinä Jona hân petettiin/ re.

Mitä hywää tämä *Syöminen* ja *Juomiminen* mataan saatta? *Wastaus.*

Sen andawat nämät *Sanat* tietä.
Teidän edestän ulkos annettu ja
ulkoswuodatettu / Syndein an-
deri andamuri. Nimitetään / että meil-
le täsä *Sacramentis* *Syndein anderi an-*
damus *Elämä* ja *autuus* *sencaldaisfen* sa-
nain *cautta* *annetan* : sillä *cusa* *Syndein*
anderi andamus on / sinä myös on Elämä
ja Autuus.

Euinga *Juomillinen* *Syöminen* ja *Juo-*
mimen *tatta* *nijn* *woimallista* *Editti* *tehdä?*
Wastaus.

Syöminen ja *Juominen* *eij* *stä* *tege* (*sa-*
no P. Luth.) *mutta* *ne* *sanat* / *iota* *täsä* *o-*
wat : *Teidän* *edestän* *ulkos* *annet-*
tu ja *ulkoswuodatettu* *Syndein*
anderi *saamiseri* : *Jotca* *sanat* *owat*
pääcappalet *täsä* *Sacramentis*. *Ja* *ioga*
usco *ne* *sanat* ja *luotta* *hânen* *nijden* *pääl-*
le/

le/ hân *saa* *mitä* *ne* *lupawat* / *Nimitetään*
Syndein anderi *Saamisen*.

Euca *tämän* *Sacramen-* *in* *kelwollisest* *nauttge*
Wastaus.

Vaastota ja *ruumillisesta* *igens* *walmis-*
sta / *sano* *P. Lutherus*) *jon* *kyllä* *hywä* ja
ulconainen *Tapa* / *mutta* *se* *on* *oikein* *mah-*
dollinen ja *kelwollinen* *joca* *usco* *nämät* *sa-*
nat : *Teidän* *edestän* *ulkos* *annet-*
tu ja *ulkoswuodatettu* *Syndein*
anderi *andamiseri*. *Mutta* *joca* *eij*
usco *nistä* *sanoia* / *waan* *epäile* / *se* *on* *mah-*
dotoin ja *kelwotoin* / *sillä* *se* / *sana* *teidän*
edestän) *waati* *yhä* *uscollista* *Sydändä.*

Huonen *Taulli* / *Opettaille.*

Etacat *igestänne* *waari* / ja *caikesta*
Laumasta / *johon* *Pyhä* *Hengi* *on*
teidän *Pispari* *pannut* / *caikeman*
Jumalan *Seuracunda* / *ionga* *hân* *Werel-*
läns *onwoittanut*. *Act.* 20:28.

Pispan *pitä* *oleman* *nustettoman* / *yh-*
den *Emännän* *Niehen* / *walpaan* / *raitin* / *si-*
wiän / *Wierasten* *holhoian* *opettawaisen* /

eij Juomarin / eij tappellan / eij ilkiän Woiton pyytäjä / waan armelian / eij riitaisen / eii ahnen : ioca Huonens hywin hallige / iolla cuulliaiset Lapset owat / caikella siwoydedellä / eij äskön Christityn. 1. Tim. 3 a. 2. 3. Hänen pitä kinni pitämän puhtasta ia oz pettarwaisesta Sanasta. Tit. 1. v. 9.

Sanancuullioide.

Muistacat teidän Opettaitan / iotea teille Jumalan Sana opettanet owat / ia seuratacat heidän Useoons / Hebr. 13. v. 7.

Niin on Herrä skännyt / että ne iotea Evangeliumita ilmoittawat / pitä Ewangelijumista Elaturyensa saaman. 1. Cor. 9. v. 14.

Joca Sanalla neuwotaan / se jaca caan / caikia hywä sille / ioca händä neuwo. Gal. 6. v. 6.

Ne Papi: iotea hywin halligewat / pitä carikertaises Cumnias pidettämän / erinomattein ne iotea / Sanas ia Opis työtä tekerät. Sillä Kamattu sano. Eii sinun pidä Rihtatappawan Häriän Suuta kinnisi sitoman. Ja Synies on palckans ansainut. 1. Tim. 5. v. 17. 18.

Oicat teidän Opettaillen cuulliaiset ja seuratacat heitä: sillä he walworyat teidän

Si

Sielujan / nijneuin ne jotea lugun niistä tekemän pitä: että he sen Jolla tekisit / ia eij Huocaurella. Hebr. 13. v. 7.

Maimmalliset Esiwallat.

Eij ole Esiwalda muutoin kuin Jumalalda / newallat iotea owat / Jumalalda ne säätyt owat. Sentähden jocainen cuin is kens Esiwalda wastan asettaa / se on Jumalan Säätyä wastan. Mutta ne iotea wastan owat / saawat Duomion päällens Sillä ne jotea Wallan päällä owat / eij ole hywintekidille / waan pahointekidille Welwort. Elles tahdo Esiwalda peljätä / niin te hywää / sittes saat häneldä Riihtoyen: Sillä hän on Jumalan Palweliasinun hywäres. Waan jos sinä pahaa teet / niin pelkä: sillä eij hän Niecka hukkaan canna / mutta on Jumalan Palwelias ia Costia / sille Rangasturey jotea paha teke. Rom. 13. v. 23. 24.

Alimmaisit.

Olcoon jocainen Esiwallalle alaimainen: sillä eij ole muutoin Esiwalda kuin Jumalalda. Rom. 3. v. 1.

Olcaat alaimaiset caikille Jhmisille ia Säädyille / Herran tähden / olisco se Cuningalle / niineuin ylimmäiselle / taicka Pää-

rise

miehelle/nijncuin niille iotca hänelä lähe-
tetyt owat/ pahointekidille Rangaisturexi/
ja hurscaille Rittorexi. 1. Pet. 2. v. 13, 14.

Andacaat Keisarille/ cuin Keisarin o-
wat/ ja Jumalalle cuin Jumalan owat.
Matth. 22. v. 21.

Minä neuwon/että eñen caickia pidettäisin
Rucouret/ aromiset toivoturet ja kiitoret/
caickein Jhmisten edestä/ Cuningasten ja
caiken Estwallan edestä/ että me rauhas ja
lewo eläisimme caikes Jumalifudes ja
Cunniallifudes. 1. Tim. 2. v. 1, 2.

Neuwo heitä/ että he Päämiehillens ja
Estwallallens alammaiset ja cuuliaiset olist
Tit. 3. v. 1.

Aviomiehiä.

Miehet racastacaat teidän Waimojan/
nijncuin myös Christus Seuracunda ra-
casti/ ia ulos amoiikens hänen tähtens/ et-
tä sen vyhitäis. Miehen pitä myös
Waimojans racastaman/ nijncuin omia
Ruumitans. Joca hänen Waimoons ra-
casta/ hän racastaikeens: sillä eij pyrkän ole
omaa Lihaans cosean wyhannut/ waan es-
lättä ia rawiite sitä/ nijncuin myös H. E. R.
ra Seuracundaa/ Eph. 5. v. 25.

Te Miehet asucaat Waimoin cansa tais
dolla/

dolla/ ia andacaat sille waimoliselle nijn-
cuin heicomalle astialle hänen Cunnians/
nijncuin myös Elämän Armon cansape-
rilliselle/ 1. Pet. 3. v. 7.

Miehet racastacaat teidän Waimojan/
ia älkääät olea tuimat heitä vastaan/ Col.
3. v. 19.

Aviovaimoia.

Waimot olcaan Miehillens alammaiset/
nijncuin Sara oli Abrahamille ia cuskui
hänen Herrarens/ ionga tyttäxi tekin tul-
leet olettaa/ ios te hywin teettä/ ia peikämät
oletta/ 1. Pet. 3. v. 5, 6.

Waimot olcaan Miehillens alammai-
set nijncuin Herralle: Sillä Nies on Wai-
mon Pää/ nijncuin Christus on Seura-
cunnan Pää/ ia hän on hänen Ruumins
holhoia. Mutta nijncuin Seuracunda on
Christurelle alammainen/ nijn myös Wai-
mot pitä Miehellens caikes alammaiset ole-
man/ Eph. 5. v. 22, 23.

Sinun Tahtospitä Miehes ala annet-
tu oleman/ ia hän walliise sinua/ Gen. 3. v. 16.

Wanhemmia.

Isät/ älkääät plyttäkö teidän Lapsian Wi-
haan

haan waan castwattacaat heitä rangastu-
res ia HERran nuhtesa/ Eph. 6. v. 4.

Mutta joca pahenda yhden näistä pie-
nimmisti/ jotea uscomot minus päälleni/ pa-
rambi hänen olis/ että Mollyn Kiivi ripu-
stettaisin hänen Saulaans/ ja upotettaisiin
Meren Syvyyteen/ Matth. 18. v. 6.

Jumala sääsi Todistorens Jacobis/ ja
andoi Lain Israelis/ jonga hän käski mei-
dän Jfaim opetta heidän Lapsillens. Että
wastatulewaisfet oppisit/ ja Lapsfet jotea wie-
lä syndywät. Eui he castwawat/ että hekin
ilmoitaisit Lapsillens/ Psal. 78. v. 5. 6.

Lapsillen.

Lapsfet olcaat cuuliaisfet teidän Wanhemis-
len HERrasa: Sillä se on oikein/ cumiois-
ta sinun Jfääs/ ja Aittäs/ joca on eustimmäi-
nen käsky/ jolla Lupaus on/ ettäs menestyisit
ja caurwain eläisit Maan päällä/ Ep. 6. v. 1. 2. 3.

Lapsfet olcaat cuuliaisfet Wanhemmillen
caikisa: Sillä se on HERralle otollinen/
Col. 3. v. 20.

Se nuoret olcat wanhoille alammaisfet/
olcaat caicki toinen toisellen alammaisfet/ ja
pitäkät teidän kirjndiäsi nöhyteen: Sillä
Jumala on coreita wastaan/ mutta nöhyis-
se anda Armon. Nöhyttäkät siis teidän-
Juma-

Jumalan wäkewän Käden ala/ että hän
teidän ajallans corgotais/ 1. Pet. v. 5. 6.

Jfänniä ja Emänniä.

Jfännät se cuin oikeus ia cohtuus on/ niin
osottacaat Palwelioille/ tieten että teilläkin
on HERra Fairwas/ Col. 3. v. ult.

Jfännät/ tehkät myös niin heitä [Pal-
welioita] wastaan/ ia pangaat pois uscau-
ret/ tieten/ että teidän HERran on myös
Fairwas/ jonga edes eij ole Jhmisen muo-
don cahomusta/ Eph. 6. v. 9.

Eij sinun pidä tekemän Lähimmäiseselles
wäkryttä/ eli rydämän häändä. Sinun
Päiwämieshes Palean eij pidä oleman si-
nun tykönäs huomiseen asti/ Lev. 19. v. 13.

Älä pidätä palckaa sildä Röyhähdää ja
tarrwigewalda/ 2c. Waan mara hänelle hä-
nen Paleans. sinä Päiwänä/ ennen Wu-
ringon lastemata/ Deut. 24. v. 14.

Palcolisii.

Palweliat/ olcaat cuuliaisfet teidän ruumil-
lisille Jfännillen/ Pelwolla ia wapistuyet-
la/ teidän Sydämmen yrikertaisudes/ niin
cuin Christuyelle. Eij ainoastans Eik-
män edes palwellen/ nitneuin Jhmisten
Mielen wouteri/ waan uijneuin Christuyen
Pal-

Palweliat / tehden Sydämnest hywällä
mielellä mitä Jumala tahto. Ja tietkää /
että te palwellete Herraa ja ei Jhmistä.
Tietkää myös / mitä hywä kukin teke / sen
hän on jällens Herralda saapa / olcon or-
ja eli wapa / Eph. 6. v. 5. 6. 7. 8.

Te Palweliat / olcaat alammaisat teidän
Jfännillen caifella Pelwolla / ei ainooastans
hywille ja siwibile / waan myös tuimille /
1. Pet. 2. v. 18.

Leskelle.

Joca oikia Leski on / hän on yrinäns / ja
asetta Toiwons Jumalan päälle / pyssin ai-
na Rucouris Yötä ja Päiwä. Mutta ios
ca Pecunas elää / se on eläwäldä suollat /
1. Tim. 5. v. 6.

Minä sanon naimattomille ja Leskille:
Se on heille hywä ios he owat nincuin mi-
näkin. Waan ellei he woi heitäns pidättä /
nijn naicaan: Sillä parambi on naida /
cuin palaa / 1. Cor. 7. v. 8. 9.

Wanhain Waimoin pitä igens käyttä-
män / niincuin pyhain sopi ja ei oleman
panetteliat / eikä juomarit / mutta hywin o-
pettawaisat. Josda nuoret Waimot Tapo-
ja oppisit / että heheidän Diehtäns raca-
staisit / Lapsens raelana pidäisit / olisit siwilat
ja puhtat / Tit. 2. v. 3.

W.

Wteiselle Kansalle.

Caicki mittä te tahdotta että Jhmiset pitä
teille tekemän / njin te myös heille tehkää:
Sillä nämät owat Laki ja prophetaat /
Matth. 7. v. 12.

Racasta Lähimmäistäs nijncuin igiäs /
sillä niijn Sanoin coco Laki suljetaan /
Rom. 13. v. 9.

Minä neuwon teitä / että ennen caickia
pidetäisin Rucouret / Anomisat / Toiwotu-
ret ja Riktoret / caickein Jhmisten edestä /
1. Tim. 2. v. 1. 2.

Olcen Rackaus wilpitoin / wihateaat
pahaa ja kinnirippucaat hywästä. Wel-
jellinen Rackaus olcoon Sydämmelinen
teidän kettänän. Ennättäkään toinen toi-
sens Cunniata tekemäs. Rom. 12. v. 9. 10.

Yrkertaiset

Wsymyret /

Nuorten ja yrkertäisten tähden

1. Oletco sinä Christitty? Wastaus.

SLen: sillä minä olen castettu Jfän
Jumalan / Wajan ja P. Hengen Ni-
meen / ja pidän oikein Christusen mi-
nunt

nun Lunastajani ia Wapastajani edestä.

2. Mistästä siis Christillisys ja
Autuus seis? Waslaus.

Se seisoo siinä: että meillä on oikia Lum-
do ia Usko Jumalasta; hänen Olemisestans
ia Tahdostans ia että me pidämme yhden
Christillisen ia Jumalisen Elämäkerran /
se on: Että me tunnemme Juma-
lan/ ja waellamme hänen Kästyys
jälken?

3. Mistä me tämän opinme?
Waslaus.

Tämän me opinme Catechismurest.

4. Mikä Catechismus on?
Waslaus.

Catechismus on lyhykäinen Christillisen
Opin Summa / uloswedetty W. Kamatu-
sta/ ia käsitetty lyhykäisin Pääcappalein/
Kysymysten ia Waslausten kautta.

5. Cuinga monda Pääcappaletta
on Catechismures? Waslaus.

Cuus I. Jumalan Kymenen Kästyä

II. Uscon Tunnustos.

III. Jsa meidän Kucous.

IV. Casten Sacramenti.

V. Rippi eli Synnin päästö.

IV. H. Er.

IV. H. Er. Ehtolinen eli Al-
tarin Sacramenti.

I.
Jumalan Laist/ eli Syn-
menestä Kästyä.

1. Mistä ajetaan Laista? Waslaus.

Sentähden: että meidän pitä ensist tun-
deman Synnin Laista / jos muutoin Ewan-
geliumi taita meitä jongan Hedelmän tehdä.

2. Eura meille on Lain andanut? W.

Jhe Jumala Moseren kautta Sinain
Wuorella.

3. Mikä Jumalan Laki on? W.

Jumalan Laki on Jumalan itancatechisen/
Totuden ja angaran Tahdon Selitys/ cuin-
ga meidän pitä meidän tähttämän Toilla/
Puheilla ja Miatuilla Jumalata ja Lähim-
mäistäm wastan.

4. Cuinga Jumalan Laki jaetan.
Waslaus.

Cahten Saulun: Siinä Edellises on
Colme Kästyä/ jotea waatirwat Raekautta
Jumalata wastan/ siinä Toises on Seit-
män/ jotea waatirwat Raekautta Lähim-
mäistäm wastan.

5. Mi?

5. Mikä Lain Summa on? W.
Sinunpitä vacastaman HERA sinun
Jumalatas / caikesta sinun Sydämme
siäs / caikesta sinun Mielestäs / ia caikesta si
nun Woimastas: ia sinun Lähinäistäs
nijneuin isias.

6. Taitad jocu Ihminen tulla au
tuari Lain Eöiden cautta? W.

Eij: Sillä ettei yrifän taida Laitia täyttä
(mutta JEsus Christus on Lain täyttänyt.

7. Mihinästä Laki on tarpel
linen? Wastaus.

Laki opetta 1. mitä meidän pitä tekemän
ia jättämän. 2. Tundeman Synnin. 3. Pa
keneman Christuren Lain täyttäjän tygd.

8. Tuca on Syy Synntin W.
Perkele ia Ihminen.

9. Monnainengo Synndi on? W.
Cahtalainen. Perisynndi ia Teococsynndi.

10. Taidatcos lukea Jumalan kym
menen Kästytä? wastaus.

Laidan.

II.

Uscön Jumustoresta.

1. Miti nyt seura Uscön Tunnus
storesta? W. Nijn.

Nijneuin Laki meidän opetta tundeman
Synnin / nijn opetta Evangeliumi /
ninga meidän pitä Synnist pelasteturi tu
eman.

2. Mikä Evangeliumi on? W.

Evangeliumi on Jumalan Wof
ma / caikille uscovaisille Autuderi /
Rom. 1: 16. Seon: Evangeliumi on sus
loinen sanoma Jumalan Armosta ja Syn
dein anderi saamisesta Christuren cautta
caikille uscovaisille.

3. Cusa Cappalefa käsitetän Evan
geliumi? Wastaus.

Erinomattain Uscön Articulurisa.

4. Cuinga monda Uscön Articulu
sta on? Wastaus.

Mistä on colme Pää Articulusta: Ent
simmainen Isästä Jumalasta ja Luo
misesta: Toinen Jumalan Pojasta ja
Jumastoresta: Colmas P. Hengestä ja
Pohittamisesta.

5. Mitä hywä on Isä Jumala
meille tehnyt? Wastaus.

Isä Jumala (Pojan cautta Py
hästä Hengestä) on meidän luonut: ylös
pitä

pitä meitä: holho meitä suojele ja toarjele meitä.

6. Mitä hywä on Jumalan Poika meille tehnyt? **Wastaus.**

Jumalan Poika (alos annettu Isältä ja siunnettu H. Hengestä) on meidän Jumalamme.

7. Mitä hywä on H. Hengi meille tehnyt? **Wastaus.**

Pyhä Hengi (alos löyppi Isältä ja Pojalta) hän cuku meitä Jumalan Seuragundaan / ylöswalissa ja pyhittä meitä / ja anderi anda iocapäämä meidän Synodin ja näitä waicutta Pyhä. Hengi / ulconafessi Saaria / Witan / palwelukkeh eautta Saaria / ja Sacramendeisä; ja Isälhifessi Ihmistien Sydämnesä ja Mielestä.

8. Etkä Isä Jumala / Poika Jumala ja Pyhä Hengi Jumala owat colme Persona / ongost nstamitcun yri Jumala? **W.**

Eit / mutta ainoastians on yri Jumala / ja colme Persona siinä yhdesä Jumaluden olemissä: hiuicain tainä Ufcon Articulus / auri hywin moille edes pan

pannan Athanasiuksen Sunnustoresa.

9. Mitä hyödytys meille siitä on / ettämme opimme näinät Ufcon Articulus? **Wast.**

Suuri hyödytys: Sillä ensistä me opimme tundeman Jumalan hänen olemissens prokesta / cuin sannottu on q. 8. ia hänen hywän tecouisa puolesta / q. 5. 6. 7. Sitten meille on Lohdutus caikis ruumillisis waiwois / siitä ensimäisestä Articuluresta: ia caikis hengellisis waiwois / siitä toisesta ia colmannesta Articuluresta.

10. Taidatcos lukea Ufcon Articulus? **Wastaus.**

Taidan / r.

III.

Isä meidän Rucourest.

1. Mitä nyt seura Rucourest. **Wastaus.**

Cosca me oleimma wanhuksari tulleet Ufcon cautta / niin me sittengin taidamme yicaisest langeta; on siis suurest tarpelinen että me aina rucoulemma / iota myös Christus opetti Opetuslapsillens.

E 2

2 Mie

2. Mikä rucolleminen on? W.

Se on/ pitää nöyrää ja caturwaista Caturpuhetta Jumalan cansa caikista tarpeista.

3. Cuca on käskenyt meidän rucoilla? Wastaus:

Jumalaise / Psalm. 50. v. 15. Rucolle minua Hädäsäs / &c.

4. Onko se Syndi jos etj ahkerasti rucoilla? Wastaus.

Toisin se on suuri Syndi: sillä Jumala on käskenyt meidän usein rucoilla: so: ca siis etj sitä tee / hän ricko Jumalan Käskyn niincuin Warastin ja Huorin tekiä.

5. Cuingasta meidän pitää rucoileman / että Rucouren talis cuuladuri? Wastaus.

Meidän pitää rucoileman / 1. Cheisturen Nimeen / se on hänen ansions ja marons tähden / 2 wahwasa Useosa / 3. Caturwaissella Sydämmellä / ja 4. Kuumillisia tarpeita ehdolla.

6. Tulemmeco me aina cuulduri / cosea me sillä tavalla rucoilemme? Wastaus.

Tule

Tulemme tosin: ja waicta Jumala Nroun cansa roippy / niin hän coctele meidän Käskimistäm: ja anda meille cuitengin mitä me anomme etj sitä cuin tarpellisembi on.

7. Cuca on caikein paras Rucous? Wastaus.

Isä meidän Rucous: jonga Christus on ike cocoon pannut / ja käskenyt Opetuslapsians niin rucolleman.

8. Cuitaga tämä Rucous jaetan? Wastaus.

Colmen Osaan. 1. on Esipuhe. 2. Seikemen Rucousta / ja 3. Päättös.

9. Taidatcos lukia ja ymmärtä tämän Rucouren? Wast.

Taidan (jollain muodolla)

10. Yhderi Coeturert Cuingas ymmärät Esipuhent? W.

Se Sana Isä ymmärretän caikista Colimesta Personasta. Se Sana meidän wahwista meitä Jumalan Raclaudest / ja opetta meitä rucoilemaan toinen toisemdestä. Se Sana Talwasa / opetta meille että Jumala / iota me rucoilemma / on Caicetwaldias ja socapaieas läfsää / &c.

Es

IV. Caisten

10. Cuingas tabdot ihes sowitta
 Jumalan cansa ia sen liiton udistta
 cin Castres tehty on? Wastaus.
 Sen minä opin seurawaisesta Christillis;
 kn Opin Cappaleesta.

V.

Rippi eli Synnin

Päästöä.

1. Seuracosta tämän Synn täh-
 den widenneri Rippistä eli Synnin

Päästöä? Wastaus.

Seura oikein: Sillä että me Castengin
 kiken usein Syndiä teemme Jumalata ia
 lähimmäisiam waistan/ niin emme muulla
 Kawalla taida saada Syndiäm anderi/euin
 totisen Parannoren cautta.

2. Missä tämä Parannos seisoo? W.

Se seisoo Ihmisen totises Räändymisessä
 pahasta hywään.

3. Cuinga monda cappaletta on to-
 tises Räändymises ia Parannores? W.

Cari: Nimcuin. 1. Catumus ia sär-
 jetty Sydän tehtyyn Synnein yllise Animit-
 täin / cosca ioeu tunde/ tunnuista ia catu
 Syndejans.) Uscu Jumalan Armon
 päälle Synnein anderi saamisesta JEsu-
 ren Anson tähden.

4. Tahto:

4. Tahtoco Jumala anderi anda
 meille meidän Synnim? Wastaus.

Tahto totifest: sillä hän puhu iuuri suloi-
 festi sinä P. Ramatus) Ezech. 33. v. 11. 2c.

5. Ongo Saarnamiehälläkin Voi-
 ma Jumalan siasa synnit anderi
 anda? Wastaus.

On / sen Woiman on Christus ondanut
 Saarnawoiralle / nimittain anderi andaa
 Catuwaisille heidän Synnins.

6. Cuinga se Ihminen taita tulla
 caturwaiseri / ioca on Synninen? W.

Se tapastu / cosca synninen Pane Ju-
 malan Kymmenen Kästyä silmäns eteen /
 ia ajatele / cuinga hän niitä waistan on syn-
 diä tehnyt. 2. Hjattelle Jumalan wihaan ia
 rangaittoren päälle / ioca Syndiä seura; ia
 rupe pelkämän ia wapiseaman / ionga päälle
 seura. 3. Särjetty syhdän ia suru / että se lau-
 pias Jumala on wihoitettu. 4. Cuitengin
 täsä Surusans synninen luotta igens Ju-
 malan Armoon ia Christuren Ansoon.

7. Tattaco Ihminen sen ihestans
 matcaan saatta? Wastaus.

Eii millän muoto: waan cosca Ihminen
 nauti se niistä wällicappaletta / euin Jumala
 itä waistan on asettanut / niin Pyhä Deng

E

sajeli

ei kei nämät wai cutta: niinuin me tammusta
stam III. Useon Articulus/minä useon/ et-
ten minä omalla Ymmäryyrelläni eli woi-
mallani taida uscoa / *xc.*

8. Etkösi Jumala mitän muuta
meidän waadi kuin sen / että me Sydämy-
mestäm cadum meidän Syndeim ia
uscomie syndeim anderi saamisfen ?

Wastaus.

Ei mitän muuta: Sillä että JEsus
Christus on niin callisti maxanut meidän
Syndeim edest / niin Jumala ei muuta
meidän waadi kuin sen / että me wahwasti u-
scom Christuren euollexi meidän Syndeim
tähden / ia ylösnosneri meidän wanhursca-
uden tähden.

9. Cosca me olem saanet Syndim
anderi mistästä meidän sitten pitä enin-
män ahkeroiseman ? *W.*

Pyhästä ia Jumalifesta Elämästä.

10. Millä me wahwistam meidän
uscom / että me olemma saanet
Syndim anderi ? *W.*

HERRAN JEsuren Christuren Ehtollis-
fen cansa. VI.

Altarin Sacramentistä.

1 Cuca

1. Cuca Altarin Sacramentistä
on asettanut ? *Wastaus.*

Meidän HERRA JEsus Christus.

2. Cosca / eli millä ajalla on se ta-
pahunut ? *Wastaus.*

Sinä Yönä / iona hau petettiin Ju-
das Ischariottida / *xc.*

3. Millä tavalla on Christus alet-
tanut tämän Sacramentini ? *Wast.*

JEsus otti Leipän / kiitti ia mursi / *xc.*

4. Mikästä Altarin Sacramenti
on ? *Wastaus.*

Se on meidän HERRAN JEsuren
Christuren totinen Ruumis ia Beri / Lei-
wän ia Wijnan alla / *xc.*

5. Mistä täsä pitä erinomattain
waari otettaman ? *Wastaus.*

Näistä Colimesta Cappalesta / *Wastaus.*

1. Ettei Leipä ia Wijnia muutu Christu-
ren Ruumiri ia Bereri. 2. Ettei Leipä ia
Wijnia merkitse Christuren Ruumista ia
werta. Mutta 3. Että me Leipän ia
Wijnan alla ia cansa nautisemme
Christuren totisen Ruumin ia Beren /
ia tapahtu ylösnouollisella / käsittäwä-
tömallä ia tutkistelemattomalla muodolla.

E 6

6. Tai

6. Tattango hätä tilas Leiwän ja
wijnan has jottakin muuta ägu-
ma? Waslaus.

Eij millän muoto / sillä sen cansa muu-
tetajin ihe aseturen ja Testamendin Sa-
nat. Cusa siis Leipä ja Wina eij ole saa-
puilla / niin waghustetan Useo Syndein
anderi saamisest / Jumalan sanan terwele
lissillä lupaurilla.

7. Onko se tarpellinen että Chri-
stallinen Ihminen käy usein HER-
ran Ehtollisella? Wasl.

Tosin on se suuresti tarpellinen: sillä Chri-
stus on sentäydellä todella käskenytt sanoden
Synkät / juocat: niin usein kuin te
juotta: nin myös tehkät se.

8. Cutca täsä Ehtollises owat mah-
dolliset wieraat? Waslaus.

Ne mahdolliset ulwosmaalatan Lu-
theruren Seityresa näin: Pashota ja ruu-
millisest ihäns walmista / on kyllä hywä ja
ulconainen tapa: Mutta se on oikein mah-
dollinen ja kelwollinen / joeg useo namat
Sanat: Leiwän edestän ulwosban-
nettu ja ulwoswnodatettu Syn-
dein anderi andamiseri.

9. Cutca

9. Cutca owat mahdottomat wis-
raat? Waslaus.

Ne iotca 1. eij tunne / tumussa ja cada
Syndeians / mutta niistä kieldawät / wähen-
dawät / estelewät ja edeswastawat. 2. Jot-
ca eij ihäns luota ainoastans Christuren
Ansiön päälle / mutta myös pyhäin Ihmi-
sten ja heidän omain todens päälle. 3. Jot-
ca wäändelewät Asetus-Sanain Ymmärs-
tyren. 4. Jotca käywät HERran Ehtol-
liselle Tawan ruori / ulcocullatusia Syn-
damnestä ilman hywä aicomista parata
paha Elämäkertans.

10. Mitä Rangaistusta pitä Mah-
dottomain pelkämän / ja mitä Lohdu-
tosta Mahdollisen toiwoman? W.

Mahdottomat täyty peljätä / että he tu-
lewat wicapaäri HERran Ruumiseen ja
Weraan / ja että he sydwät ja juowat ihe-
lens Duomiori. Mutta ne Mahdolliset ila-
huttawat ihäns Jesuren Ruumin ja wö-
ren Osallisuuden / ja Syndein anderi Saa-
misest / 2c.

Wäätöreri.

Mikä on kaiken Opin Summa/
meidän Christillishdesäm? Wasl.

Näca

Racasian Jumalata / ja vitähä-
nen Kästjäns: Sillä sitä tule caic-
kein Yhmisten tehdä. Ja Jumala on edes
tuopa Duomiolle caicki Työt / cuin salatul
ovat, joco ne olisit / hywät, eli pahat.

B. Athanafuren **Tunnustus.**

Boia ikänäns tahto autuuri tulla /
Enijn ennen caickia tarwitan / että hä-
nellä on se oikia yhteinen Christil-
linen Usco.

Joca eii sitä täydellisenä ja puhdasna
pida se ilman epäilemätä cadoteturi tule
ijancaickisesta.

Nijn on nyt tämä se oikia yhteinen
Christillinen Usco / että me yhtä Jumala
Colminaisudessa ja colminaisutta yhdesä
Jumaludessa cunnoittam.

Ei cuitengin Personalta secoittain / ei
käjumalista olemista eroittain.

Sillä toinen on Isän persona / toinen
Pojan / ja toinen Pyhän Hengen.

Mutta Isä ja Poica ja Pyhä Hengi
on yri Jumala / yhdencaldainen. Cunnia-

sa /

sa / yhdencaldainen ijancaickises Majestei-
tisa.

Mingcaldainen on Isä / sencaldainen
on Poica / sencaldainen on myös P. Hengi
Luomatoim on Isä / luomatoim on Poica /
luomatoim on Pyhä Hengi.

Mittamatoim on Isä / mittamatoim on
Poica / mittamatoim on P. Hengi.

Ijancaickinen on Isä / ijancaickinen on
Poica / ijancaickinen on P. Hengi.

Ja eij cuitengan ole colme ijancaicki-
sta / waan yri ijancaickinen.

Nijn cuin myös eii ole colme Luomatoim-
da waan yri Luomatoim ja yri mittamatoim.

Nijn myös caickiwaldias on Isä / caic-
kiwaldias Poica / caickiwaldias P. Hengi.

Ja eij cuitengan ole colme caickiwaldias
sta / waan yri caickiwaldias.

Nijn on myös Isä Jumala / Poica on
Jumala / P. Hengi on Jumala.

Ja eij cuitengan ole colme Jumalata /
waan yri Jumala.

Nijn myös Isä on Herrra / Poica on
Herrra / P. Hengi on Herrra.

Ja eii cuitengan ole colme Herrra / waan
yri Herrra.

Sillä njncuin se Christillinen Totuus
waati

waati meitä erinomaisesta cugin Perso-
nan Jumalari ja Herrari tunnustaman:

Niin myös se yhteinen Christillinen Usco
kieldä meidä colme Jumalata eli Herran
nimittämästä.

Jä eij ole yhdestäkän tehty / eikä luotu
eli syndynyt.

Poica on ainoasta Jfäästä / eij tehty eikä
luotu waan syndynyt.

Pyhä Hengi on Jfäästä ja Pojasta /
eij tehty / eikä luotu / eikä syndynyt / waan ul-
woskappä.

Niin on nyt yri Jfä / eij colme Jfä : Y-
ri Poica / eij colme Poica : Yri P. Hengi /
eij colme Pyhä Henge.

Ja tafa Colminafudesa eij ole yrikän
Persona toistans edellissembi / eli jälkimäis-
sembi / eikä yrikän suurembi eli wähembi
toistans.

Waan caicki colme Persona owat yhtä
ijancaickiset ja juuri yhdencaaiset.

Niin että yhizen caickia cuin ennen sa-
nottu on / pitä Colme Persona yhdes Ju-
maludes ja yri Jumala Colmesa Personasa
palweldaman.

Joca siis tahto autuuri tulla / hänen pi-
tä tällä muoto Colminaisiudesta ajattele-
man.

Mutta

Mutta se on myös tarpeellinen / ijancaic-
kiseen Aututeen / että me waahwast uscom
meidän HERRAN JESUREN Christuren
Jhmiferi tulleen.

Niin on nyt tämä se oikia Useo / että me
uscommie ja tunnustamme / että meidän
HERRA JESUS CHRISTUS Jumalan Poica /
on Jumala ja Jhminen.

Jumala on hän Jfäns olemisesta ennen
caickia aicoja ijancaickisesta syndynyt : Mut-
ta Jhminen on hän Aitins olemisesta ajal-
lisesta syndynyt.

Säpsi Jumala / täysi Jhminen ymmärtä-
täväisen Sielun ja Jhmisen Lihan cansa /
Jfäns twertainen Jumaluden puolesta / ja
wähembi Jhmisyden puolesta.

Ja waikka hän on Jumala ja Jhminen /
eij cuitengan ole cari / waan yri on Christus.

Yri on här / eij niin että hän on tygöns
ottanut Jhmisyden : Yri caiketi on hän / eij
cahden luonnon secoiturella waan perso-
nan yhteyrellä.

Sillä että niincuin ymmärtäväinen
Sielu ja Liha on yri Jhminen : Niin Ju-
mala ja Jhminen on yri Christus.

Joca meidän Autuden tähden pijnat-
tin / alabastui Helwettin / Colmandena
päiwän ylösnoussi Tuolluista.

Ylös

Ylösastui Taitvaseen / istu Isän Jumalan
Erickwaldian oikialla Kädelä.

Sielöä on tulwoga duomiheman Eläwitä
ja Tuolluita.

Jonga tulemissa waastan caieki Jhmiset
pitä heidän Nuuminis kanssa ylös nouse-
man / ja Luwun tekemän omista Toisians.

Ja jotca hywä owat tehnet / pitä käy-
män sishen ijancieckiseen Elämän: Matta
jotca paha owat tehnet / sishen ijancieckiseen
tuleen.

Tämä on se oikia yhteinen Christillinen
Uscot / ioca ei sitä totisesta ja wahwasti us-
sco / ei hän taida autuaxi tulla.

IV. Mautamat Jumaliset Nucouret.

Jumalisen Lapsen Nucous.

Minä kytän sinua minun Taitwalli-
nen Isän / suuren Armos edestä
cuius minulle köyhälle lapselles os-
sottanut olet / sinä; että minä Christilli-
sist Wanhemmissa syndynyt olen / ja sijtte
pyhän Caasteen Sacramendin cautta Ju-
malan Seuracundaan tullut / josta minä
caikella wippeellä ja uscollisudella castwate-
tan ja opetetän. Suuri ja cortia on tä-
mä hywä Työ / O Herrä minun Juma-

malani

lani / sentähden opeta minun sitä oikein a-
jatteleman / ja anna minulle Pyhän Hen-
gen Armo / että minä caieckia uscollisia neu-
woja seurgaisin / päiwä päiwäldä Jumalan
peltwosa ja caikisa Christillisissä arwuisa cast-
wasiin / ettän ajan sululla johonguun sinul-
le otolliseen säätyyn soweliari löyhtäissin.
Suojele ja ylös pidä wielä edespään minun
raekat Wanhembari / warjele minua etten
minä jollaculla tarwalla heitä wihoita. An-
na meidän raekasti täällä yhdesä elä / ja sise-
ten tämän elämän jälken yhdes elä ja iloi-
taijanciecksesä autudesa / Jesuren Chris-
sturen meidän Herram cautta / Amen.

Nucous pyhän Engelein

Warjellurest.

Sinä armollinen Jumala / ja Tait-
wallinen Isä / sinun olcon Riitos /
Cunnia ja Niisys / caiken hywdes ja lau-
piudes edellä / cuius minulle wanwaiselle
syndiselle osottanut olet / erinomaisest sen
edestä / ettäs ne pyhät Engelit wjuun ja
caieckin Jhmisten paltwelureen armolli-
sist asettanut olet. Armahda myös minun
pälleni / ja anna aina sinun pyhät Engelis
(jotca sinun Jumalissa Majestetiäs paltwe-
lewät / ja sinun Cunnias ain näkewät)

minua

minua warjella Sielun ia Nummin puolest/
Satanan wieckaudesta ia caickista waara-
sta/ ia cosa minun elämäfertani loppunut
on/ että he otasit minun Sieluni ia weis-
sit iiancaickiseen Iloon/ JEsuren Christu-
ren meidän Herram eautta/ Amen.

Xucous Christillifest elämästä.

Jumala minun Luojani/ Lupa-
stajani ja Pyhittäjäni/ minä
ajattelen tänäpä ja jocapäiwä si-
tä Lupausta ja Lijtto cuin minä Ca-
stesa tehnyt olen: Anna minulle
pyhät Armos/ että minä oikein
luowuisin Berkelestä/ ja taickista
hänen Menoistans ja Teoistans:
wahwast uscoisin sinun päälles to-
tinen Jumala Isä Poica ja Py-
hä Hengi/ ei salkien jongun Cap-
palen/ myötä eli wastoinkäymi-
sen/ taicka mikä ikänäns se olla tai-
tais/ wetä minna pois sinun rac-
kaudestas: Mutta että minun usco-
ni ikens osotais jocapäiwä hywil-
lä Toilla ja yriwacaisella Christilli-
sellä Elämällä: Että minä niin pi-
däisin

däisin pyhtan ja saastuttamatto-
man omantunnon/ sen päälle että
cosa sinun pyhä Tahtos niin on/
taidaisin iloihest täällä eritä/ ja
caickein walittuis cansa sinä siur-
na Duomioyätwänä saisin cuul-
la minun Lupaustajaldani JEsu-
relsa Christurelda sen suloisen Lä-
nen: tulcat minun Isäni sinuatut/
ja omistacat se Waldacunda/ joca
teille walmistettu on Mailman a-
lusta/ Amen.

**Xucous Elämän Parati-
nuresta.**

Jumala Pyhä Hengi/ joca
meidän Sydämem caickinat-
sella Lohduturella ja Ilolla tähtät/
walmistia sinulles minungin Sy-
dämesäni Afuinsia/ wariele minua
caickista pahoista ajaturista/ puhet-
sta ja töistä; Ylöswalaise minua
oiktalla Jumalissudella/ että joca-
päiwä Christillisis aruuisa castwal-
sin. Sinun Jumalainen Armos
suo-

suojelcon / ylös pytäköön ja hyvästi
sumatcon minua / että niincuin mi-
nä päiwäpäiwäldä ajalista. Cuole-
mata likemä ja likemä lähene / mah-
daisi myös jocapäiwä minun E-
lämäni parata / olla harvas Ruco-
urisa ja Riitorisa / ja aina autuallit-
sen eroon minuani waluisia / cuulle
minua minun Jumalani JESuren
Christuren tähden / Amen.

Rucous autuallisen Lopun

edest.

G Armoilinen ja Lappias Jumala / mi-
nä sen kyllä tiedän / ettei minulla täsä
Mailmas wahwa asumasia ole / ia että mi-
nä jocapäiwä Cuolemata wastan waellan /
sentähden opeta minua oikein ajatteleman /
että minun Cuoleman pitä / se on / joca
hetki minuani siihen waluisia / sinulda
autuallista eroo ano ja rucoilla / ja cosea se
wiimeinen hetki lähesty että minun tämän
Mailman iättämän pitä / cosea minun Sil-
mäni ei enä näe / eikä minun Corwani e-
nä cuule / eikä minun Rieleni enä puhu.
Näin anna minun O HERra JESu / aja-
tuzilla ja Sydämen huocaurilla amuastans
sinun

sinun turwata / sinun pyhin Harwois / si-
nun Orjantoppuroilla etunattun Pahas /
sinun suomitun Numites / sinun läwistetyin
Käsijs ja Galeois / joca caieki sinä minun ia
coco Mailman syndein edestä karsinty olet.
Ja cosea Cuolema wiimeiseldä minun E-
dättieni pistä / niin anna sen O Armoilinen
Lunastaja / olla rehkiän ! O Armas HER-
ra JESu ole sinä minun Hengeri / ja an-
na hänen Engelleidä wietä Abrahamin Hel-
man / walituita Seuracuhdan / ia anna
Kuuntin soveliaasti tulla Lepostans / ja odo-
ta sitä lloista ylösnousemista / sinun suurna
tuleimisef. Päiwänä. Cuulcon minua Jsa
Jumala JESuren Christuren caritta / Pys-
hän Hengen yhteydesä / Amen / Amen.

Propbetan Davidin cansa mah-
dam huocata jocapäiwä Jumalan
työ näin sanoden:

G HERra Jumala / suo minua
warhain cuulka sinun Armo-
jas / sillä sinun minä toiwon / il-
moita minulle tie / jota minä käyn.
Opeta minua tekemän sinun
suostios jalken / sillä sinä olet minun
Jumalan.

Sinun

Siun Sanas on minun Ja-
cani Kyntilä / ja Walleus minun
Teilläni.

Awa minun Silmäni / näkemän
Ihmeitä sinun Lauffias / älä salli
minua eryä sinun Käskyistäs / joh-
data minua sinun tahtos jälkeen.

Anna minun Käymiseni olla
wahwana Sanasas / ja älä anna
Wäktwallan minua wallita.

Osoita minulle HERRa sinun
Ties / waeldaren sinun totuudesas /
tinnitä minun Sydämen siihen yh-
teen / että minä sinun Nimes pel-
käisin.

HERRa opeta minulle sinun
Ties / ja opeta minulla sinun Wol-
cus / johdata minua sinun totude-
sas / ja opeta minua: sillä sinä o-
let Jumala joca minua autta / yli-
pätiwä minä odotan sinua.

O Jumala / sinun hywä Hen-
ges wickän minun tasaissta Tietä /
auta minua Laupiudes cautta.

L O P P U.